

Львівський державний університет
фізичної культури імені Івана Боберського
Lwowski Państwowy Uniwersytet
Kultury Fizycznej im. Ivana Boberskiego

Поморська Школа Вища у Старогарді Гданському
Pomorska Szkoła Wyższa w Starogardzie Gdańskim

ЗДОРОВ'Я, ФІЗИЧНА ТЕРАПІЯ, ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА ТА ПЕДАГОГІКА

монографія

ZDROWIE, FIZJOTERAPIA, KULTURA FIZYCZNA I PEDAGOGIKA

monografia

Наукове редагування (Redakcja naukowa):

Богдан Кіндзер (Bogdan Kindzer)
Даріуш В. Скальські (Dariusz W. Skalski)
Оксана Заболотна (Oksana Zabolotna)
Андрій Сущенко (Andrzej Sushchenko)
Ігор Григус (Igor Grygus)

Національний університет
водного господарства
та природокористування

Старогард Гданські - Львів 2022

***Zdrowie, fizjoterapia,
kultura fizyczna i pedagogika***

MONOGRAFIA

***Здоров'я, фізична терапія,
Фізична культура та педагогіка***

МОНОГРАФІЯ

Redakcja naukowa (Наукове редагування):

Bogdan Kindzer (Bogdan Kindzer)

Dariusz W. Skalski (Dariusz W. Skalski)

Oksana Zabolotna (Oksana Zabolotna)

Andrzej Sushchenko (Andrzej Sushchenko)

Igor Grygus (Igor Grygus)

Starogard Gdański - Lwów 2022

Старогард Гданьські - Львів 2022

ANALIZA PROBLEMÓW EDUKACJI I NAUKI NA UKRAINIE PODCZAS WOJNY ROSYJSKO-UKRAIŃSKIEJ

АНАЛІЗ ПРОБЛЕМ ОСВІТИ І НАУКИ В УКРАЇНІ ПІД ЧАС РОСІЙСЬКО –УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ

ANALYSIS OF PROBLEMS OF EDUCATION AND SCIENCE IN UKRAINE DURING THE RUSSIAN-UKRAINIAN WAR

Богдан Кіндзер¹, Сергій Нікітенко¹, Даріуш В. Скальські^{1, 2}, Марек Грачик^{1, 2}

¹ Львівський державний університет фізичної культури ім. Івана Боберського, м. Львів, Україна

²Академія фізичного виховання і спорту ім. Є. Снядецького, м. Гданськ, Польща

Słowa kluczowe: kultura fizyczna i zdrowie, wojna rosyjsko-ukraińska, problemy oświaty i nauki na Ukrainie w czasie wojny, 24 lutego 2022 r.

Ключові слова: фізична культура і здоров'я, російсько-українська війна, проблеми освіти і науки в Україні в роки війни, 24 лютого 2022 р.

Keywords: physical culture and health, russian-Ukrainian war, problems of education and science in Ukraine during the war, February 24, 2022

Streszczenie

System Edukacji i Nauki nie podniósł się jeszcze ze skutków pandemii COVID-19, która przez prawie trzy lata trzymała w napięciu społeczność światową i Ukrainę, zwłaszcza, że luty przyniósł sytuację siły wyższej – wojnę. W wyniku wprowadzenia stanu wojennego na całą Ukrainę i okupacji wielu miast przez wojska rosyjskie uczelnie zmuszone zostały do wznowienia procesu kształcenia po przedwczesnych wakacjach i powrotu do nauczania na odległość w trybie synchronicznym i asynchronicznym. A wiele wolnych stref ekonomicznych musiało w trybie pilnym przenieść się do zachodniej części Ukrainy. Liczba migrantów na Ukrainie stale rośnie. W ciągu tygodnia liczba migrantów na Ukrainie wzrosła o 300 tys. Takie dane są dostarczane przez Międzynarodową Organizację ds. Migracji przy ONZ, o czym informuje Economic News w odniesieniu do VSVTI. Według agencji liczba osób wewnętrznie przesiedlonych na Ukrainie przekroczyła już 8 mln. Prawie 6 milionów ludzi opuściło kraj po rozpoczęciu inwazji rosyjskiej na pełną skalę. W samej Polsce jest ponad 3 miliony uchodźców, w tym duża liczba wysoko wykwalifikowanych nauczycieli, naukowców i wielu studentów. Wielu nauczycieli i uczniów, jako uchodźcy, przeniosło się do krajów europejskich w wielu przypadkach po prostu z dokumentami, ponieważ mienie zostało utracone, a wielu musiało zostać ewakuowanych pod ostrzałem okupantów. Kwestia kształcenia ustawicznego i zachowania potencjału naukowego i pedagogicznego stała się bardzo dotkliwa.

Анотації

Система Освіти та Науки ще не встигла оговтатися від наслідків пандемії COVID-19, яка практично майже три роки в напрузі тримала світову спільноту і Україну зокрема, як лютий місяць приніс форс-мажорну ситуацію – війну. В наслідок введення на всій території України військового стану та окупації багатьох міст російськими військами заклади вищої освіти вимушені були відновити освітній процес після невчасних канікул та повернутися до дистанційного навчання в синхронному та асинхронному режимах. А багатьом ЗВО довелося терміново переїхати на західні терени України. В Україні продовжує зростати кількість переселенців. За тиждень кількість переселенців в Україні зросла на 300 тисяч. Такі дані наводить Міжнародна організація з міграції при ООН, про що інформують Економічні Новини з посиланням на ВСВІТІ. За даними відомства, кількість внутрішньо переміщених осіб в Україні перевищила уже 8 мільйонів. Ще майже 6 млн людей після початку повномасштабного вторгнення рф виїхали з країни. Тільки в Польщі більше 3 млн. біженців, серед яких достатньо велика кількість висококваліфікованих викладачів, науковців та багато студентів. Багато викладачів та студентів, як біженці переїхали в Європейські країни в багатьох випадках просто з документами, оскільки майно було втрачене і багато кому доводилось евакуюватися під обстрілами окупантів. Дуже гостро постало питання продовження навчання та збереження науко-педагогічного потенціалу.

Summary

The Education and Science system has not yet recovered from the effects of the COVID-19 pandemic, which has kept the world community and Ukraine in suspense for almost three years, particularly since February brought a force majeure situation - war. As a result of the imposition of martial law throughout Ukraine and the occupation of many cities by Russian troops, higher education institutions were forced to resume the educational process after untimely vacations and return to distance learning in synchronous and asynchronous modes. And many free economic zones had to move to the western part of Ukraine urgently. The number of migrants continues to grow in Ukraine. During the week, the number of migrants in Ukraine increased by 300 thousand. Such data are provided by the International Organization for Migration at the United Nations, as reported by Economic News with reference to VSVITI.

According to the agency, the number of internally displaced persons in Ukraine has already exceeded 8 million. Almost 6 million people left the country after the start of a full-scale Russian invasion. In Poland alone, there are more than 3 million refugees, including a large number of highly qualified teachers, researchers, and many students. Many teachers and students, as refugees, moved to European countries in many cases simply with documents, as the property was lost and many had to be evacuated under occupier fire. The issue of continuing education and preserving scientific and pedagogical potential has become very acute.

Вступ

24 лютого 2022 року ввійде в історію, як день повномасштабного вторгнення російських окупантів на територію України. Цей день

докорінно змін весь уклад мирного життя кожного українця та й Європи в цілому, а радше мабуть цілого Світу.

Система Освіти та Науки ще не встигла оговтатися від наслідків пандемії COVID-19, яка практично майже три роки в напрузі тримала світову спільноту і Україну зокрема, як лютий місяць приніс форс-мажорну ситуацію – війну. В наслідок введення на всій території України військового стану та окупації багатьох міст російськими військами заклади вищої освіти вимушені були відновити освітній процес після невчасних канікул та повернутися до дистанційного навчання в синхронному та асинхронному режимах. А багатьом ВНЗ довелося терміново переїхати на західні терени України. В Україні продовжує зростати кількість переселенців.

За тиждень кількість переселенців в Україні зросла на 300 тисяч. Такі дані наводить Міжнародна організація з міграції при ООН, про що інформують [Економічні Новини](#) з посиланням на [ВСБІТІ](#).

За даними відомства, кількість внутрішньо переміщених осіб в Україні перевищила уже 8 мільйонів. Ще майже 6 млн людей після початку повномасштабного вторгнення РФ виїхали з країни. Тільки в Польщі більше 3 млн. біженців, серед яких достатньо велика кількість висококваліфікованих викладачів, науковців та багато студентів.

Багато викладачів та студентів, як біженці переїхали в Європейські країни в багатьох випадках просто з документами, оскільки майно було втрачене і багато кому доводилось евакуюватися під обстрілами окупантів. Дуже гостро постало питання продовження навчання та збереження науко-педагогічного потенціалу.

Велика кількість людей виступили на захист Батьківщини, хтось пішов ЗСУ, хтось записався загонами територіальної оборони, а ще багато записалися в Добробати, зрозуміло, що захищати Україну пішли і викладачі і науковці і студенти.

Однак в такій ситуації припинити освітній процес було б неправильно, тому вже набутий досвід викладання у закладах вищої освіти під час пандемії COVID-19 став у нагоді. Викладачі та здобувачі вищої освіти оволоділи сучасними комунікаційними технологіями, методами та засобами навчання, що дало можливість забезпечувати якісний освітній процес.

Сьогодні вимагає від освітянської та наукової спільноти нових професійних компетентностей, які б не тільки дозволили не зупиняти навчання, а й навпаки забезпечити якісну підготовку майбутніх фахівців.

На жаль ситуація ускладнюється ще й тим, що, на відміну від подій пов'язаних з пандемією, сьогоднішні умови для отримання якісної вищої

освіти є вкрай складними. До чинників, які суттєво вплинули на ситуацію можна віднести:

- Зміна місць проживання, в багатьох випадках виїзд за межі країни в якості біженця,
- знаходження в небезпечних регіонах,
- втрата навчальних матеріалів та носіїв інформації,
- відсутність інтернету,
- мобільного зв'язку,
- комп'ютерів, планшетів та інших засобів, необхідних для навчання,
- відсутність мінімальних умов життязабезпечення,
- стрес від постійних ракетно-бомбових ударів окупантів, доволі часте перебування в бомбосховищах.

Все це змусило науково-педагогічних працівників у короткий термін суттєво переглянути моделі, методи та підходи до організації освітнього процесу, які б максимально сприяли створенню сприятливих умов для оволодіння студентами, як майбутніми фахівцями, такими компетентностями, які б повною мірою могли задовольнити потреби суспільства.

Табл.1

викладач		студент		ЗВО	
статус	Місце знаходження	статус	Місце знаходження	статус	Місце знаходження
Без змін	Україна	Без змін	Україна	Без змін	Україна
біженець	Україна	біженець	Україна	переміщений	Україна
біженець	Україна	Без змін	Україна	переміщений	Україна
Без змін	Україна	біженець	Україна	Без змін	Україна
Без змін	Україна	Без змін	Україна	переміщений	Україна
біженець	Європа	Без змін	Україна	Без змін	Україна
біженець	Європа	біженець	Україна	переміщений	Україна
біженець	Європа	біженець	Європа	Без змін	Україна
біженець	Європа	біженець	Європа	переміщений	Україна
біженець	Україна	біженець	Європа	Без змін	Україна
біженець	Україна	біженець	Європа	переміщений	Україна
Без змін	Україна	біженець	Європа	Без змін	Україна
Без змін	Україна	біженець	Європа	переміщений	Україна
біженець	Інші країни Світу	Без змін	Україна	Без змін	Україна

біженець	Інші країни Світу	біженець	Україна	переміщений	Україна
біженець	Інші країни Світу	біженець	Європа	переміщений	Україна
біженець	Інші країни Світу	біженець	Інші країни Світу	Без змін	Україна
біженець	Європа	біженець	Інші країни Світу	Без змін	Україна
біженець	Європа	біженець	Інші країни Світу	переміщений	Україна
біженець	Україна	біженець	Інші країни Світу	переміщений	Україна
біженець	Україна	біженець	Інші країни Світу	Без змін	Україна
Без змін	Україна	біженець	Інші країни Світу	Без змін	Україна
Без змін	Україна	біженець	Інші країни Світу	переміщений	Україна
біженець	Інші країни Світу	біженець	Інші країни Світу	переміщений	Україна

В таблиці розглянута частина варіантів (комбінацій) схеми викладач - студент – ЗВО, ми не враховували ще варіанти коли викладач чи студент задіяні в захисті України, що зрозуміло ще більше ускладнює методи та підходи до організації освітнього процесу.

Так, за повідомленням в інтернеті, професор Ужгородського національного університету Федір Шандор, який у перший день війни прийшов до військомату і несе службу в батальйоні тероборони, між бойовими чергуваннями читає лекцію з туризмознавства своїм студентам. Наразі він - на Сході України.

"В перерві між бойовими чергуваннями професор УжНУ Федір Шандор читає лекцію з "Туризмознавства" своїм студентам. Як і в мирному житті, Шандор постійно в русі, на зв'язку з активними закарпатцями, які допомагають нашим військовим. Ну, а лекції студентам - це святе, їх пропускати не можна", – йдеться в дописі Віктора Щадей\ у Facebook.

Фото 1. Віктор Щадей\ Facebook: Федір Шандор – завідувач кафедри соціології і соціальної роботи та доктор філософських наук, ідеться на сайті УжНУ.

З інтерв'ю професора Шандора: - "Вже більше 70 днів він в ЗСУ. Пішов до військкомату як тільки взнав про напад РФ на Україну, одразу після пар 24 лютого. Але занять зі студентами не кидав. Щопонеділка й вівторка у мене пари о 8.00 – жодної я не пропустив. Завжди надаю перевагу ранковим заняттям: вичитав, а потім маєш час на іншу роботу. Ось тепер проводжу теоретичні заняття для туризмознавців і студентів факультету суспільних наук, а семінарські заняття проводять аспіранти". За словами професора Шандора, графік моїх чергувань підлаштовують під заняття. "Бойове чергування триває добу і що чотири години потрібно бути на позиції. Тобто чотири години чергуєш, тоді чотири відпочиваєш. Коли у мене пари, я чергую вночі, а одразу після чергування вранці проводжу пару. Окрім того, в інші дні займаюся армійською роботою та облаштуванням побуту", – сказав він. На запитання про те, чи перериває пари під час обстрілів, професор сказав: "Якщо стріляє десь на фоні, то на пару це особливо не впливає. Звук такий, ніби трактор ходить. Пари я проводжу завжди біля бліндажа. Ось щойно був обстріл, а ми вчитували помилки у модулях. Перейшов у бліндаж і продовжив читати лекцію. Ми воюємо за освічену націю. Якби я не читав лекції, то був би гріх. Я жнавіщо на війну пішов?". [5] Російська навала руйнує не лише людські життя українців, будинки, вулиці, парки, стадіони, а й науку

і освіту — гинуть вчені та викладачі, руйнуються наукові інститути та лабораторії, та університети. Розриваються зв'язки, можливості ефективно працювати, проводити дослідження, ламаються плани, не реалізуються ідеї. Повна відсутність коштів на дослідження навіть там, де залишилися лабораторії та бібліотеки, де працюють навчальні заклади. Однак при обговоренні ризиків війни для української науки та освіти, частіше мають на увазі виїзд усіх перспективних українських учених за кордон назавжди. Аргументуючи тим що розвинені країни створили для них багато діючих грантових програм. Насправді ж цей ризик – не найстрашніший. Є інші, що руйнують науку не менше.

Ризик виїзду найкращих українських вчених за кордон не лякає з кількох причин. По-перше, чоловікам у віці 18–60 виїзд не можливий, за дуже рідкісними винятками. Навіть якщо виїхати можна буде пізніше — масово вчені не виїдуть, якщо організації та університети створять хоча б елементарні умови для роботи. По-друге, більшість тих, хто виїхав (в основному це жінки з дітьми та люди віком за 60 років) і вони не шукатимуть наукових грантів, бо не знають іноземні мови на необхідному рівні, у них не дуже конкурентні наукові спеціальності (скажімо чесно: у більшості українських вчених – педагогів, економістів, представників технічних чи сільськогосподарських наук – трохи мало шансів зацікавити грантодавців), немає належного досвіду міжнародного співробітництва та як правило відсутні міжнародні зв'язки. Науковці — жінки з дітьми, які виїжджали, тікаючи від війни, навряд чи вибирали місця для свого перебування, орієнтуючись на подальше наукове працевлаштування, — за винятком тих, які мали досвід міжнародної співпраці. Однак у них виникають доволі багато проблем з визнанням їх дипломів та наукових звань, оскільки наше міністерство так і не спромоглося вирішити це питання – питання взаємного визнання освітніх документів, в той самий час міжнародна спільнота вже готова до цього питання.

Якщо більшість вчених і поїдуть з країни, то не стільки через війну, як через те, що наука в Україні на сьогоднішній день не потрібна, про що свідчить мізерне фінансування.

Щодо проблеми з міжнародними грантами для українських вчених. Без чіткого обмеження «тільки для українців» програми допомоги вченим, які опинилися в статусі біженця внаслідок війни, насправді ж, хоч як це не дивно, зможуть отримати переважно росіяни. І тільки тому, що треба виходити з тієї ситуації що росіян-науковців у західних університетах у десятки, а може, і у сотні разів більше, а ніж українців. Зрозуміло що росіяни активно будуть протягувати своїх — якихось відвертих імперців

та путіністів як тих, що «постраждали від війни». Наші науковці вже зіткнулися з такою ситуацією так у деяких американських університетах діють комітети допомоги під керівництвом дуже наполегливих москвичів, які доводили необхідність допомоги саме росіянам. Українцям там нічого не світить.

У росіян є значно ширші міжнародні наукові зв'язки, оскільки останні два десятиліття років їм активно фінансували відвідування міжнародних наукових конференцій різного рівня, що було доволі складним для українців. Можливості для проведення потужних міжнародних конференцій в Україні були значно обмежені після 2010 року «правилами імені Табачника», які на жаль науковцям так і не вдалося скасувати, незважаючи на великі зусилля після 2014 року. Заочні платні «конференції» на широкі теми є хорошими для звітів, однак жодних міжнародних зв'язків не формують. Відсутність сучасного обладнання в лабораторіях суттєво погіршують якість досліджень, як результат публікації з посиланням на використання застарілого обладнання не мають шансів потрапити в серйозні наукові видання. Окрім того за публікацію науковцю необхідно заплатити чималі гроші, які часто не співрозмірні з їхніми зарплатами. Що відповідно призвело до поступового відсунення української науки на узбіччя світових досліджень в усіх напрямках.

Багаторічний провал у міжнародних контактах української науки внаслідок жалюгідного фінансування та обмежувальних заходів зараз призводить до реального розширення можливостей саме для росіян та зростання їхнього і без того чималого впливу у міжнародному науковому співтоваристві.

Вкрай необхідно щоб наша влада вже зняла рожеві окуляри, звернула свій погляд на проблему фінансування науки і освіти. Дуже хотілося б, щоби про цю проблему говорили українські дипломати, зокрема в США, Італії, Німеччині, Японії, необхідно говорити про потребу в міжнародних грантах для вчених, які залишилися в Україні.

Грантові програми для українських вчених вимагають запрошення від конкретного працівника університету чи наукової установи, тобто без особистих зв'язків чи рекомендацій ніяк не обійтись. Можливостей продовжувати власну наукову роботу із закордонним фінансуванням надзвичайно мало. Є багато програм прикладних досліджень з вузькою спеціалізацією — особливо для інженерних і біотехнологічних досліджень. Але кількість науковців саме у цих галузях в Україні доволі обмежена, оскільки немає необхідного обладнання та досвіду.

Негативний досвід міжнародних зв'язків висвітлює проблеми та шляхи їх подолання: по-перше, всі українські викладачі всіх дисциплін мають добре знати англійську (а не просто мати невідомі сертифікати самого університету чи якихось фірм). В сучасному світі без знання англійської немає доступу до сучасної інформації та сучасної науки, є надії тільки на вторинну або спотворену інформацію з російського болота. В той же час немає можливості донести свої досягнення та свою цінність світові. Необхідно зняти перешкоди для проведення міжнародних конференцій в Україні та участі українських вчених у конференціях за кордоном, зокрема уряд має передбачити на це фінансову підтримку для науки і освіти. Окрім того, треба розвивати існуючі центри науки та їхню співпрацю з університетами — спільні програми викладання, залучення студентів до досліджень.

Щодо питання про припинення фінансування наукових установ та фундаментальної науки, мовляв, вся наука повинна годувати себе сама, а якщо не може, то навіщо вона потрібна. Насправді стартапи та винаходи — це зовсім інший вид діяльності, який може розвиватися на основі наукових відкриттів, але власне науковою діяльністю це не є, вони є похідною від науки.

Здається, комусь дуже хочеться ліквідувати наукові установи, радикально зменшити кількість викладачів університетів та самих університетів, щоб потім використати очікувані засоби міжнародної допомоги для відновлення науки та освіти на якісь власні проекти.

На жаль так звана "Реформа науки" може піти за планом: 1) вигнати вчених та викладачів; 2) правильно прилаштувати майно наукових установ та університетів; 3) правильно прилаштувати кошти, які міжнародні організації, безперечно, виділять на відродження науки.

Такий підхід гарантовано призведе до всіх проблем у науці, якими зараз лякають суспільство, і до корупції, і до неефективності, і до витоку мізків, аж до знищення середовища для інновацій з високотехнологічними стартапами. Тому що наукове середовище не будується з програм допомоги стартапам або нових технокластерів, що виникають на місці знищених наукових інститутів та університетів.

Щодо скорочення кількості викладачів — тут найбільший ризик для математики, природничих спеціальностей, фізичної культури та спорту бо саме на ці спеціальності, ймовірно, прийде найменше студентів. У здібних математиків і фахівців з природничих наук більше шансів за кордоном, ніж у гуманітаріїв, та й багато абітурієнтів у нинішніх умовах вибиратимуть «щось простіше», зокрема й тому, що в дистанційному режимі якість гуманітарної освіти видається вищою, ніж на

спеціальностях, які потребують практики та лабораторій. Тому є перспектива більшого скорочення саме «негуманітарних» викладачів та напрямків де вимагається практика.

Насправді ж потрібно не скорочувати посади та звільняти людей, а створювати додаткові тимчасові наукові посади або знижувати педагогічне навантаження для таких викладачів з метою їхнього збереження.

Науковці та депутати мають донести до уряду, що наука потрібна Україні (різні галузі і мовознавці, і літературознавці, і історики з філософами, і фундаментальні фізики з хіміками, біологами, екологами, географами та математиками).

Важливо на державному рівні підтримати розвиток фундаментальної науки. У нас знайдеться достатньо вчених, які можуть написати дуже прикладний план досліджень, але ж прикладна наука потребує фундаментальної. Якщо знищити сьогодні фундаментальну науку то не буде й прикладної. Справжня наука потрібна для гідного майбутнього будь-якої країни.

Аналіз останніх наукових досліджень і публікацій щодо проблеми застосування комп'ютерної техніки, гаджетів, програмного забезпечення використання хмарних технологій, впровадження цифрових освітніх технологій та створення освітніх платформ дозволив відмітити значний інтерес з боку вітчизняних науковців, (Ю. Бріскін, М. Пітин, А. Передрій, І. Заневський, Т. Вакалюк, О. Гриб'юк, О. Маркова,)

Цікавими є дослідження науковців Г. Єрошенко, О. Лисаченко, І. Каменської, Н. Науменко, О. Романовської та ін., в яких проаналізовано результати впровадження цифрових технологій в освітній процес закладів вищої освіти в умовах пандемії. Фахівці зазначають, що серед загалу комунікаційних цифрових технологій популярними є мультимедійні презентації, Google Classroom, який є безкоштовним веб-сервісом, створеним корпорацією Google, спеціально для навчальних закладів метою якого є спрощення створення, поширення та класифікації завдань цифровим шляхом, Навчальна платформа Moodle має призначення об'єднання педагогів, адміністраторів, студентів в одну надійну, безпечну та інтегровану систему в якій створюється персоналізоване навчальне середовище [4].

Аналіз досвіду підготовки майбутніх фахівців в умовах дистанційного навчання показав, що значна більшість викладачів для організації навчального процесу використовували додатки Google (Google Classroom, Google Meet, Google диск та інші), Слід відзначити, що світова спільнота не слала стороннім спостерігачем в тій складній для нас ситуації. Так

багато ВНЗ Польщі запропонували прийняти певну кількість викладачів та студентів для продовження навчання, однак виникла юридична колізія багато наших викладачів з відповідними дипломами не можуть бути працевлаштованими в польські навчальні заклади, оскільки нема міждержавної угоди про взаємовизнання дипломів. Польська сторона готова піти на зустріч, однак нема офіційного звернення від МОНУ, і така ситуація в кожній країні в якій перебувають наші викладачі як біженці. Багато світових організацій надають гранти для продовження наукових досліджень в своїх університетах та лабораторіях для українських науковців.

Для студентів теж є цікаві пропозиції на навчання, так наприклад Варшавський університет висунув пропозицію по викладанню 1 року навчання українською мовою для студентів українців, даючи їм змогу впродовж навчального року вивчити польську мову і продовжити надалі навчання. Окрім того запрошують викладачів українців на роботу на цей курс.

Оксфордський університет скасує плату за курси та реєстрацію на аспірантуру для українців. Також кожен студент отримає безкоштовне проживання та харчування, а також грант у розмірі 7 500 фунтів стерлінгів.

Нова програма почне діяти з вересня. Університет матиме безкоштовні місця на магістерських курсах університету для «висококваліфікованих випускників з України, щоб допомогти цим науковцям “краще зробити свій внесок у відбудову своєї країни». Біженці зможуть подати заявку на однорічний курс із стипендіями, які співфінансують Оксфорд та коледжі учасники, пише inews.co.uk.

«Війна в Україні продовжує спричиняти величезні страждання та довгострокові наслідки для постраждалих. Надихає бачити позитивне майбутнє швидкість і однотайність, з якою коледжі згуртувалися, щоб підтримати цю важливу нову програму. З часом у нас буде багато роботи, щоб зменшити вплив цієї жахливої війни на життя людей, але ця схема дасть українським студентам шанс відновити своє життя зараз, що є неоціненним», – сказала голова Оксфордської конференції коледжів Джанет Роялл.

Висновок

Сучасний світ не стоїть на місці, він постійно розвивається та удосконалюється.

Навіть такий складний період для держави, як війна дав поштовх в інтенсивному і ефективному розвитку цифрових технологій в науковій та освітянській сфері. Складні умови передачі знань підштовхують до

пошуку та розвитку нових, більш ефективних цифрових методик. Уряд має докласти зараз максимальні зусилля до підписання міжнародних угод про взаємне визнання освітніх документів та наукових звань, що у свою чергу дозволить нашим фахівцям, які вимушено покинули Україну ввійти в науково-освітню світову систему і таким чином підняти вітчизняну систему на якісно новий рівень.

Список використаних джерел

1. Бріскін Ю. Впровадження інноваційних форм олімпійської освіти / Ю. Бріскін, В. Передерій // Теорія і методика фізичного виховання і спорту. - 2018. - № 4. - С. 91-95. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/TMFVS_2018_4_16.
2. Малахова Ж. В., Єщенко Г. Л. Використання хмарних технологій під час карантину при викладанні дисципліни «Фізичне виховання». Практичні та теоретичні питання розвитку науки та освіти (частина II): матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції (м. Львів, 19-20 грудня 2020 року). Львів: Львівський науковий форум, 2020. 68 с. С. 19.
3. Попрошаєв О., Чумаков О. Досвід організації навчальної роботи на кафедрі фізичного виховання № 1 НЮУ імені Ярослава Мудрого під час змішаної або дистанційної форми організації навчального процесу. Фізична культура і спорт. Виклики сучасності: збірка статей науковопрактичної конференції, 128 с.
4. Романовський О. Г., Кайдалова Л. Г., Романовська О. О., Науменко Н. В. Цифрові освітні технології у підготовці майбутніх викладачів вищої школи в умовах карантину. Інформаційні технології і засоби навчання, 2022, Том 87, № 1, С. 255–277.

Інтернет джерела

1. <https://www.bbc.com/ukrainian/topics/cpzd47779gvt>
2. <https://www.facebook.com/Uzhhorod>
3. [inews.co.uk](https://www.inews.co.uk).